

Økonomiplan 2023-2026

Kommunedirektørens forslag 28.10.22

Moss
kommune

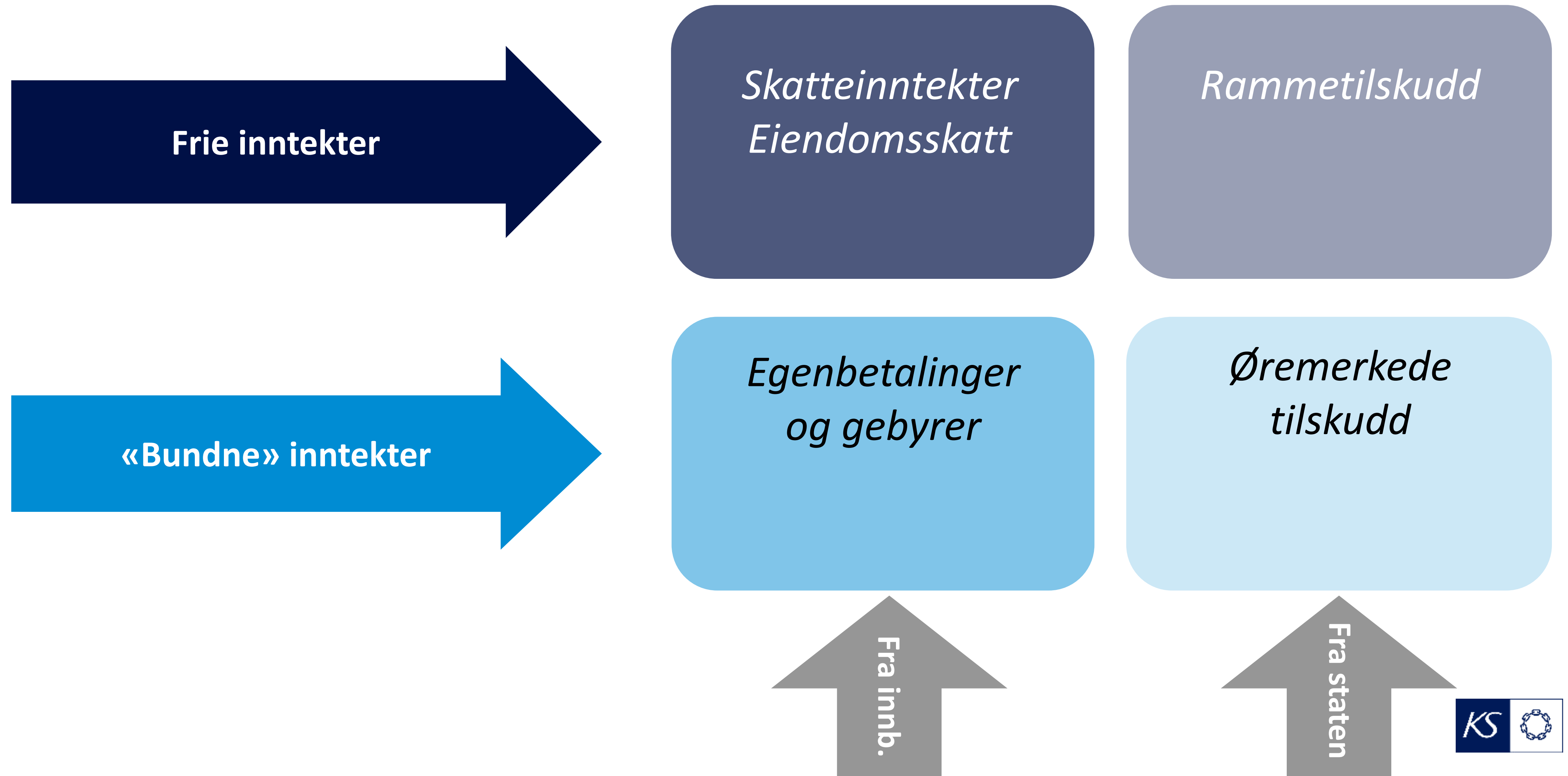
Utgangspunkt og forutsetninger for økonomiplanen

- statsbudsjettets forslag er lagt til grunn med noen modifikasjoner
- høyere lånerente enn i gjeldende økonomiplan
- høyere pensjonskostnader enn i gjeldende økonomiplan
- Moss kommune har mer i disposisjonsfond per 31.12.22 enn det som ble lagt til grunn i foregående økonomiplan
- Moss kommune har hatt lavt investeringsnivå sammenlignet med andre kommuner
- Det foreslås ikke kutt i kommende økonomiplan, men tiltak vil bli vurdert fram til rulleringen neste høst

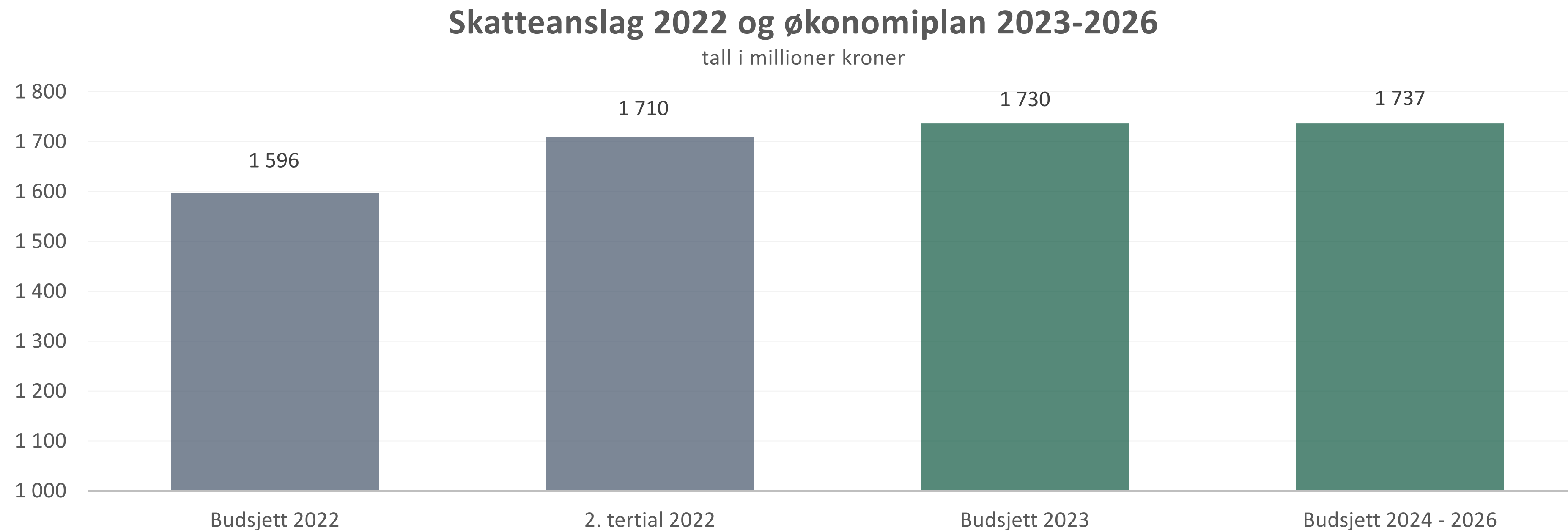

Moss
kommune

Kommunesektorens inntekter

Skatteanslag

- Bygger på statsbudsjett og KS modell for skatt og rammetilskudd. I tillegg:
 - lokalt skatteanslag på 30 millioner kroner – ca 1,7%
 - skatteinntekter per innbygger øker sammenlignet med resten av landet. Nettoeffekt 7,5 millioner kroner for hvert år
 - legger til grunn samme befolkningsvekst som resten av landet 2. halvår 2022. Effekt: 3 millioner kroner
- 4,8 millioner mer fra eiendomsskatt – 188,1 millioner kroner totalt

Moss
kommune

Skatteinntekter

Skatteinntekter per innbygger i Moss sammenlignet med per innbygger for hele landet.

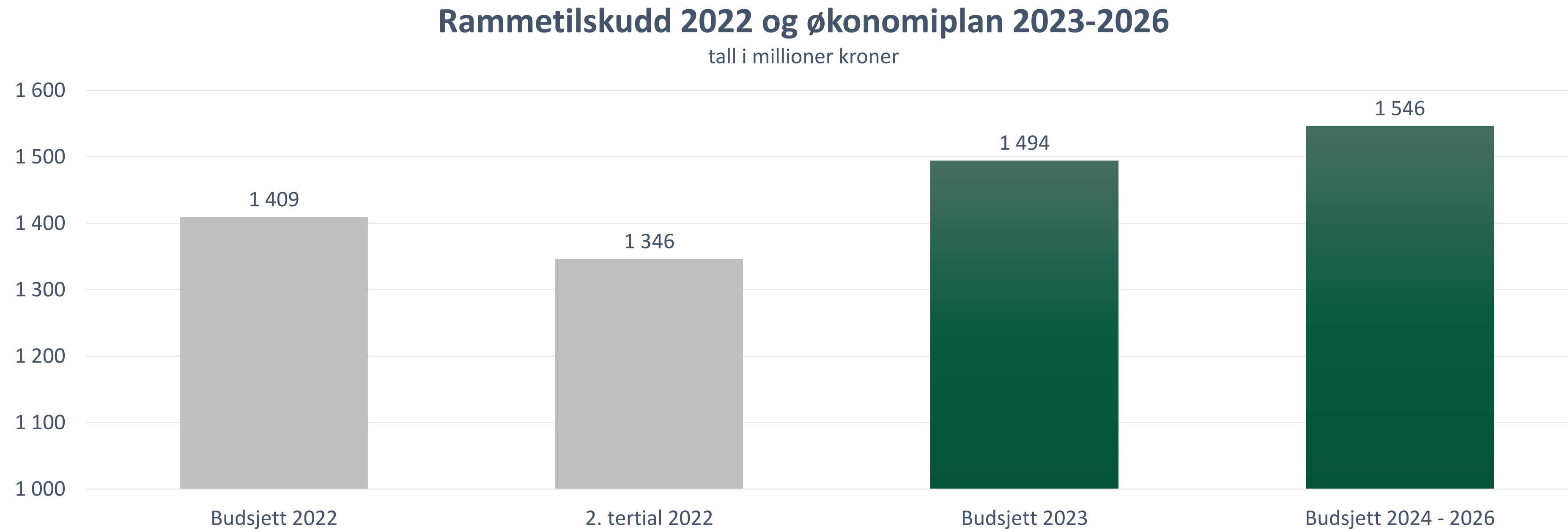
- 2021: 90,1 prosent
- 1. halvår 2022: 92,0 prosent
- 3. kvartal 2022: 91,6 prosent
- Har ved bruk av KS-modell lagt til grunn 90,0 prosent

Kan gi skatteinntekter utover forslag til budsjettregulering etter 2. tertial

Moss
kommune

Rammetilskudd

- Bygger på statsbudsjett og KS modell for skatt og rammetilskudd hvor trekket i tilskuddet for 2022 grunnet høy skattevekst er tilbakeført fra 2023. I tillegg:
 - for å utligne demografiske virkninger av Grindvold på utgiftssiden, er 20 millioner kroner lagt på fra 2024
 - Økt prisvekst gjennom 2022 kompenseres ikke i 2023. Legger til grunn en økning på 25 millioner kroner i økt rammetilskudd fra 2024 som kompensasjon.

Moss
kommune

Netto renteutgifter øker

Lånerente i %	2022	2023	2024	2025	2026
2021-2024	1,20	1,40	1,60		
2022-2025	1,75	2,25	2,25	2,25	
2023-2026		4,25	4,00	4,00	4,00
Endring fra forrige økonomiplan		2,00	1,75	1,75	

Netto renteutgifter, millioner kroner	2022	2023	2024	2025	2026
Moss, gjeldende økonomiplan	14	28	31	34	38
MKE	58	96	100	102	102
Sum	72	124	131	136	140

Moss
kommune

Premiefond og pensjonskostnader

- Legger opp til å bruke hele premiefondet i planperioden:
 - 2023: 150 millioner kroner
 - 2024-2026: 100 millioner kroner hvert av årene
- KLPs pensjonssats øker fra 16 prosent (21,5 prosent etter 1. tert 2022) til 23,25 prosent fra 2023
 - Håndteres for 2023 ved bruk av premiefond
 - KLPs prognose gir økte utgifter med nærmere 100 millioner kroner per år fra 2024
 - Forutsetninger om reguleringspremie, avkastning og bruk av premiefond kan gi betydelige utslag i planperioden. Har redusert KLPs prognose med 50 millioner kroner.
 - Behov for at noen eksterne vurderer våre pensjonskostnader

Moss
kommune

Faktisk prisvekst vs. statsbudsjettet

- Prisvekst drift 2022 er anslått til 7,3 prosent. Tilsvarende tall for 2023 er anslått til 3,0 prosent.
- Dette forutsetter omtrent uendret prisnivå fra nå av og ut 2023. Det virker ikke realistisk.
- Samtidig er høy prisvekst og økt rente en indikator på høy aktivitet i norsk økonomi med lav arbeidsledighet og tilsier ytterligere økte skatteinntekter.
- Nettoeffekten er ikke enkel å forutse.

Moss
kommune

Betalingssatser

- Priser på kommunale tjenester er i all hovedsak fremskrevet rundt deflator på 3,7 prosent fra 2022 til 2023. Det er noen unntak:
 - normalgebyr for vann øker med 11,3 prosent og for avløp med 6,6 prosent
 - Renovasjon øker med 11,5 prosent for en standard enebolig, og 16,3 prosent for sameie eller borettslag med avfallsløsning
 - makspris for foreldrebetaling i barnehage reduseres fra 3 050 til 3 000 kroner per måned (forslag i statsbudsjett)
 - betaling av leie for kommersielle aktivitetsaktører som bruker idrettsanlegg foreslås på nytt
 - egenandel på 500,- for installasjon av trygghetsalarmer (ny)

Moss
kommune

Bedre kobling mellom kommuneplan og økonomiplan

- Kommunalområdenes strategiske planer er forankret i, og utledet fra kommunens overordnede planverk og visjon.
- I økonomiplanen er fokus- og satsningsområder koblet til de strategiske planene.
- Under hovedmål fra kommuneplanen har vi 18 indikatorer. Disse skal måles i forbindelse med årsrapport og finnes under "Satsingsområder" i Framsikt.

Folkehelse og levekår

Folkehelse- og levekårsstatistikk fra 2022 viser at Moss har betydelige utfordringer

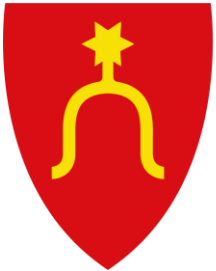
- Folkehelseprofil og oppvekstprofil fra FHI
- Levekårskartlegging – ny rapport med geografisk fordeling av levekårsdata fra SSB
- Ungdata 2022 – ungdomsskoler og videregående skoler

	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Moss
7	Mottakere av uførepensjon, 45-66 år	21,8	15,5	16,6	prosent (a,k)	
12	Gjennomføring i vdg. opplæring	78	80	78	prosent (k)	
24	Forventet levealder, menn	78,9	80,1	79,9	år	
25	Forventet levealder, kvinner	83,3	83,9	83,8	år	
28	Psykiske plager, Ungd. 2019	18	16	15	prosent (a,k)	
29	Psykiske sympt./lidelser, 0-74 år	186	160	160	per 1000 (a,k)	

Andelen med psykisk uhelse i befolkningen er høy (18,6 prosent)

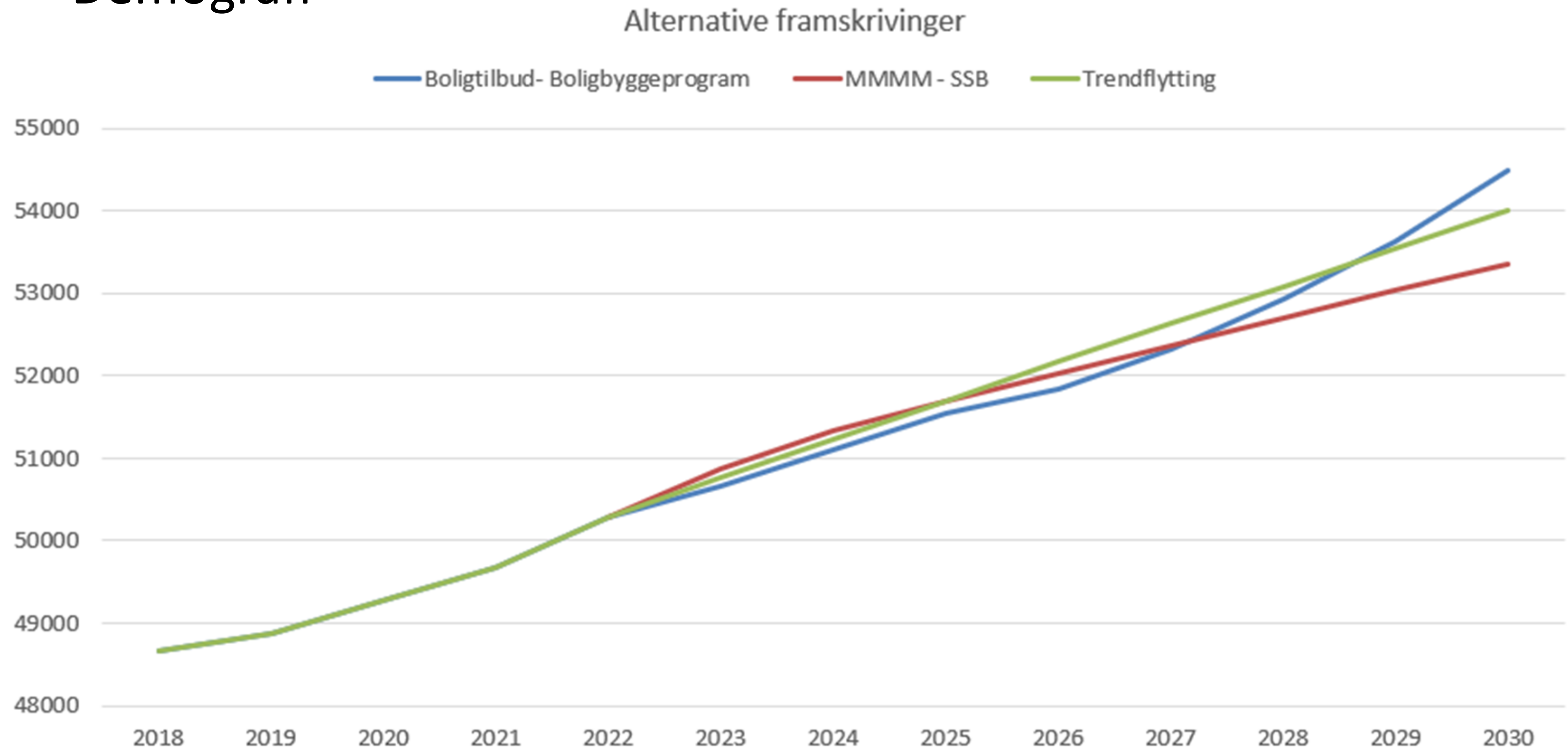
Andelen som gjennomfører videregående opplæring er på landsgjennomsnitt (78 prosent)

Andel barn som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt er høy (16,2 prosent)

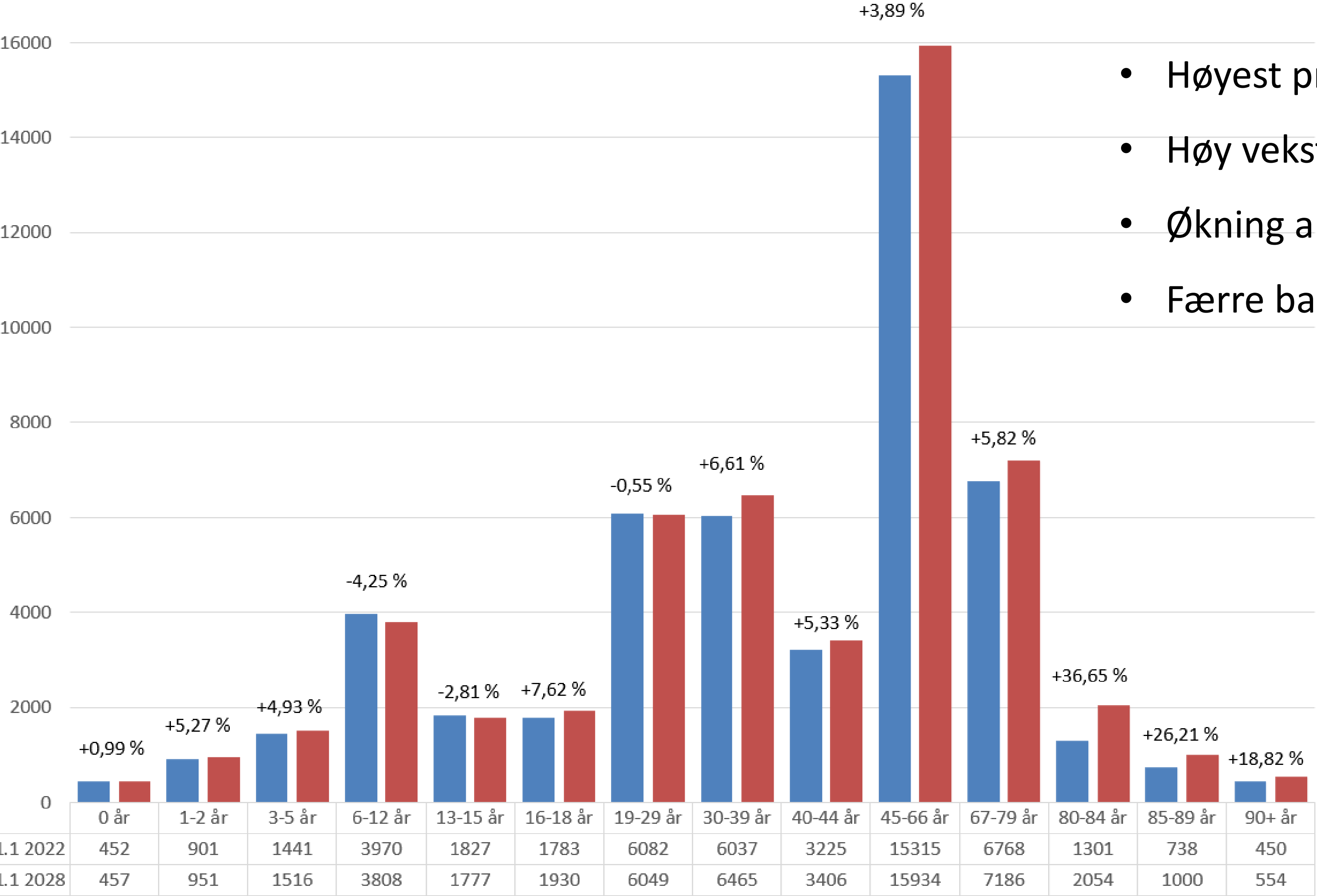

Moss
kommune

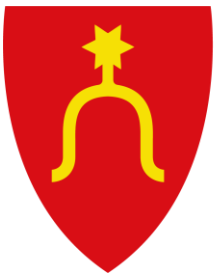
Demografi

Folkemengde etter alder 2022 og 2028

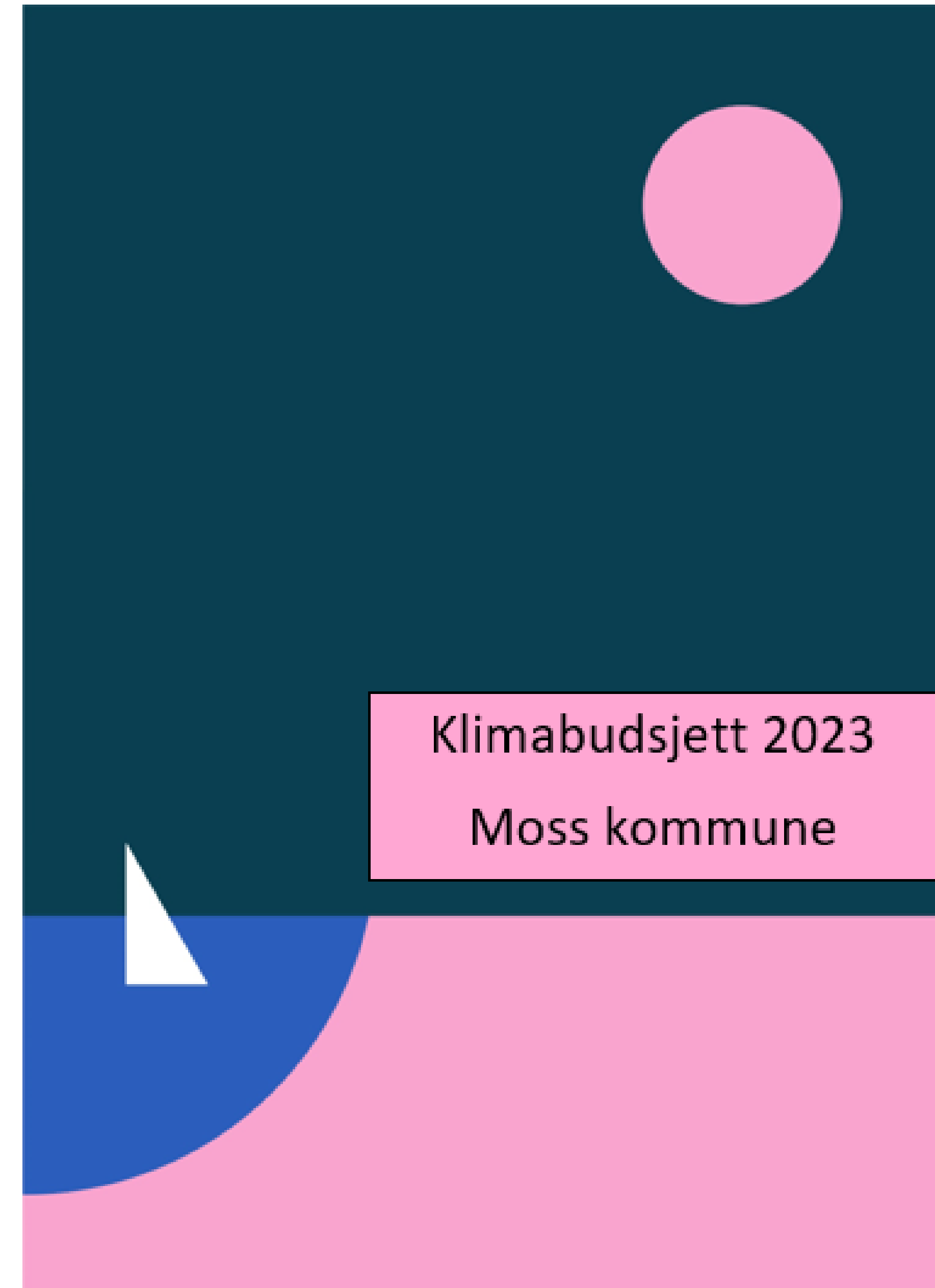
- Høyest prosentvis vekst - 80-84 år
- Høy vekst i gruppa 85-89 år
- Økning antall barn i barnehage
- Færre barn i grunnskolen

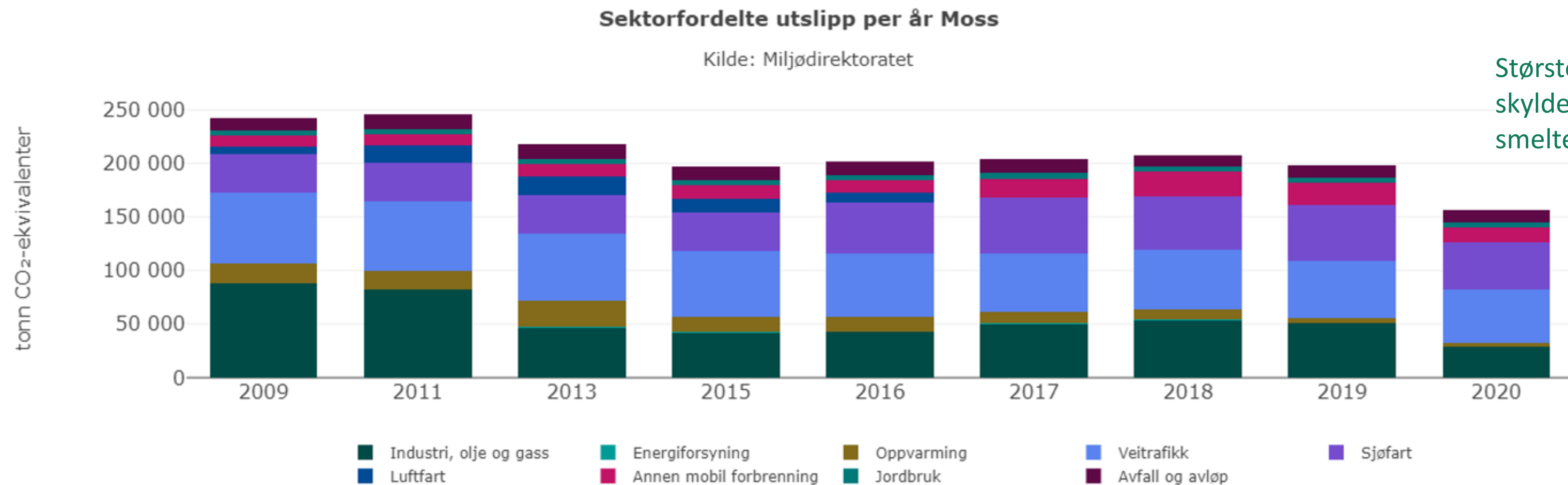
Moss
kommune

Klimabudsjett

- Nytt klimabudsjett for Moss kommune utarbeidet. Malen er litt justert fra i fjor.
- Hver kommunale enhet må utarbeide sitt eget klimabudsjett basert på klimamålene i klimaplanen og rapportere på dette i Framsikt.
- Største kjente kutt i Moss i framskrivingen til 2030 skjer grunnet elektrifisering av Bastø-ferja samt elektrifisering av personbilparken.
- *NB! Indirekte utslipp i Moss er større enn direkte utslipp, men de er ikke med i denne statistikken. Det jobbes i Klima Østfold-samarbeidet med å finne en måte å synliggjøre indirekte utslipp.*

Klimabudsjett – statistikk direkte utslipp

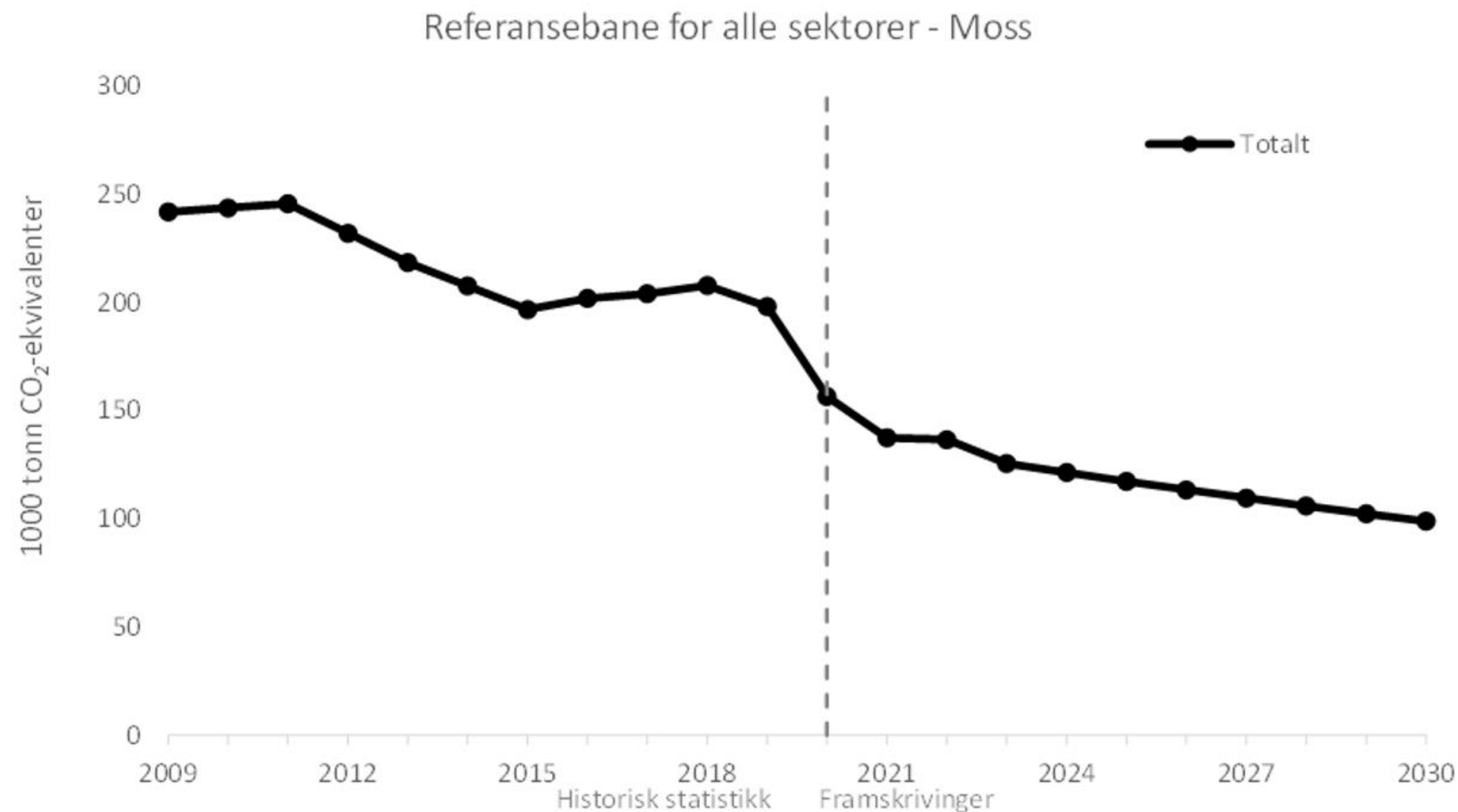
Moss kommunes klimamål:

I Moss tar vi nødvendige grep for å redusere direkte klimagassutslipp med 60 % innen 2030 (referanseår 2016).

Moss
kommune

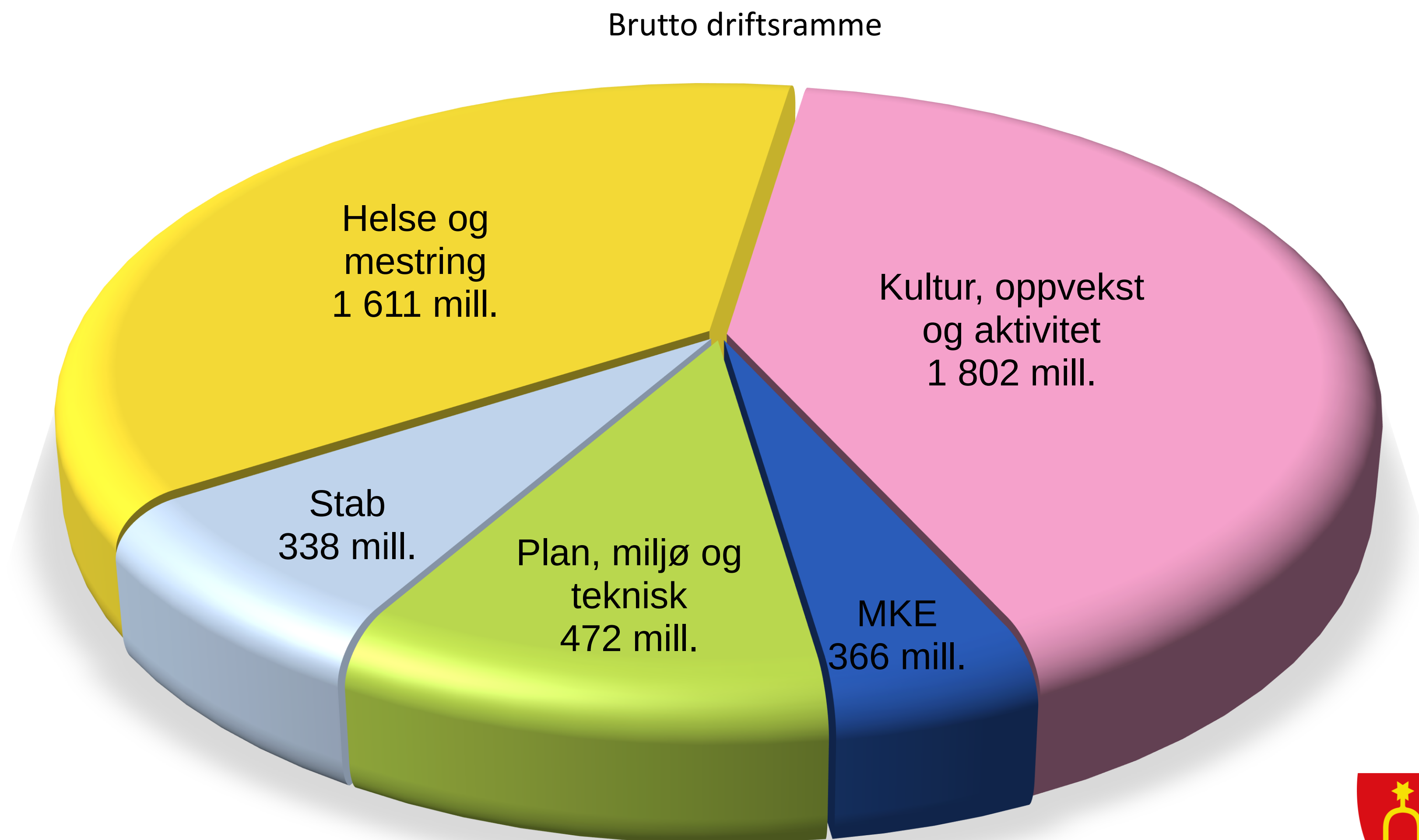
Klimabudsjett framskrivinger – basert på kjente planlagte tiltak nasjonalt og lokalt

Moss
kommune

Framskrivningskurven viser en utslippsreduksjon av direkte utslipp på ca. 50 % fra 2016 til 2030. Målet i klimaplanen er 60 %. Det må sies at det er store usikkerheter i slike framskrivinger.

Brutto driftsramme 2023 fordelt på områdene – 4 587 millioner kroner

Moss
kommune

Driftsbudsjett med endringer – forklaring til tabell i Framsikt

- **Sum lønns- og prisvekst** består av pris- og lønnsvekst for variable lønnsposter på tjenesteområdene. Sentral lønnsreserve for 2023 ligger under fellesposter drift.
- **Sum tekniske justeringer** består av endret pensjonssats for 2023, helårsvirkning av lønnsoppgjør 2022, økte kvelds-, natt- og helgetillegg for helse og mestring fra 1. januar 2023 samt korrigeringer innenfor selvkost-området.
- **Sum budsjettendring** i år består av budsjettendringer som er gjort i 2022 (per juni). Denne posten består hovedsakelig av lønnsoppgjøret for 2021 som ikke var klart før i 2022.

Moss
kommune

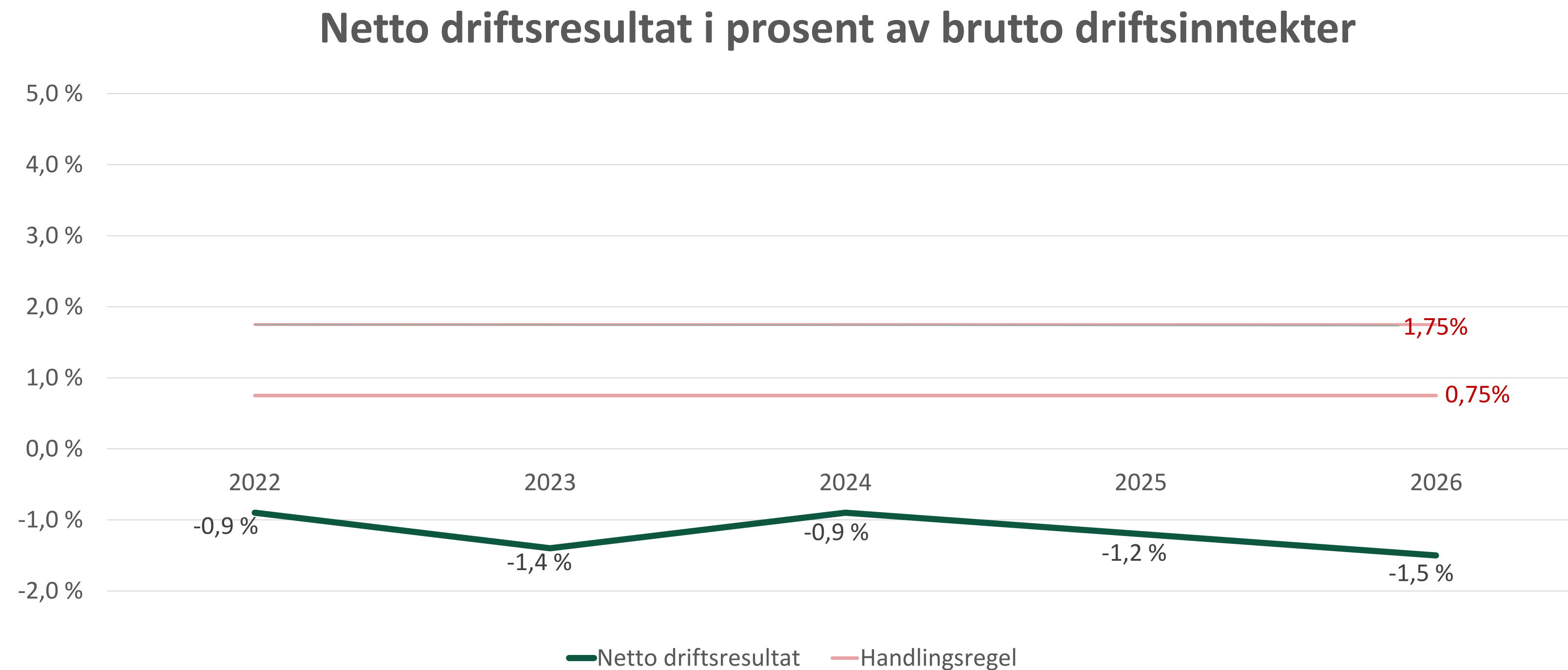
Tiltak i økonomiplanen - driftsbudsjett

Tiltak i økonomiplanen (beløp i 1 000 kroner)	2023	2024	2025	2026
Nye tiltak				
Nye tiltak	13 250	12 250	10 050	8 350
Aktivitetsendringer				
Ressurskrevende brukere	26 100	26 100	26 100	26 100
Ukrainske flyktninger	14 900	3 800	2 800	1 800
Andre aktivitetsendringer	12 840	22 513	20 813	19 313
Konsekvensjusteringer				
Politiske vedtak	4 503	1 003	1 003	1 003
Prisvekst	57 954	58 308	58 233	58 261
Andre konsekvensjusteringer	11 047	11 809	12 228	12 884
Endringer ihht statlige føringer				
Endringer ihht statlige føringer	5 814	5 814	5 814	5 814
Sum tiltak	146 408	141 597	137 041	133 525

Moss
kommune

Handlingsregel – netto driftsresultat

Sentral forutsetning - omstilling / besparelser

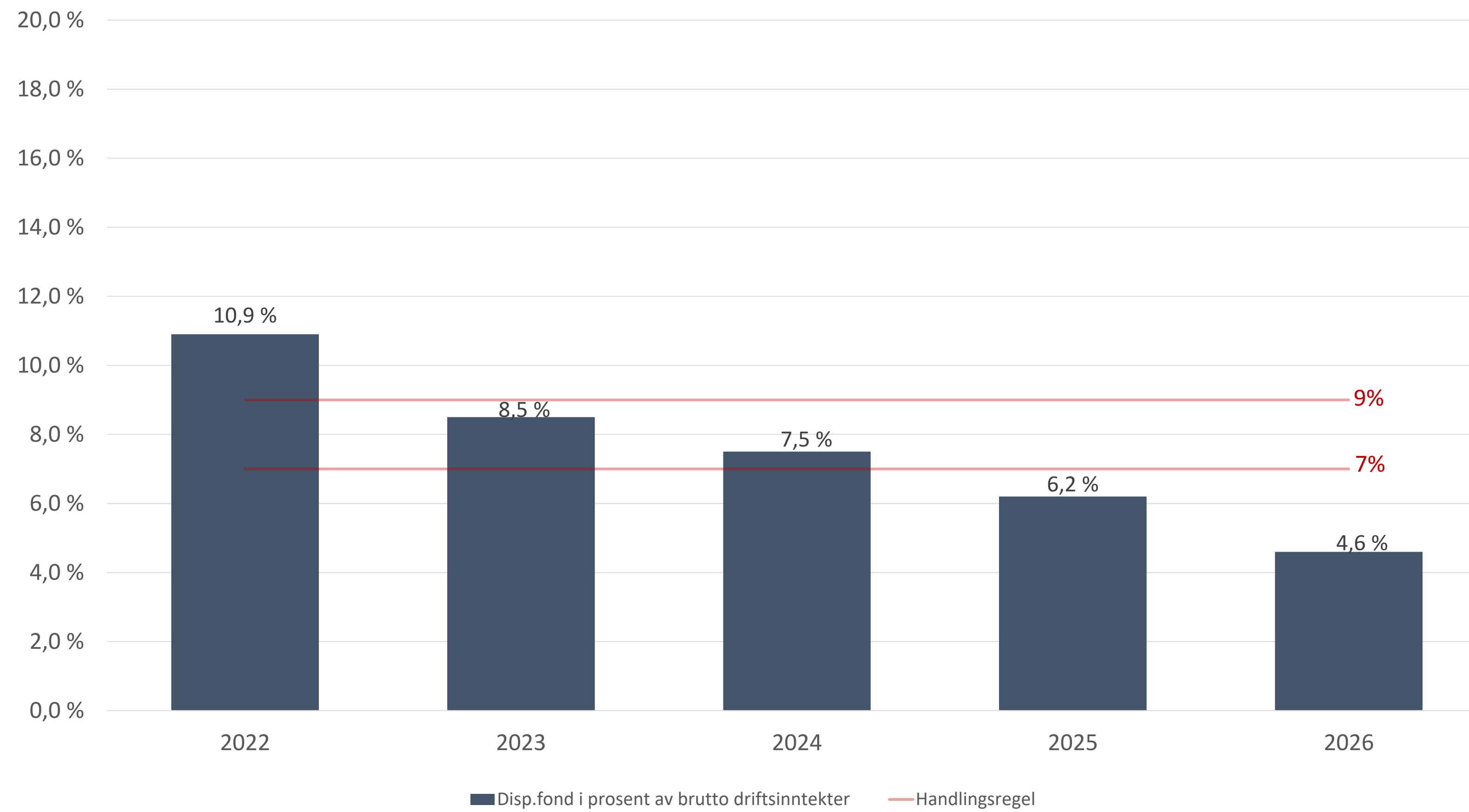
- 100 millioner kroner i 2024
- 125 millioner kroner i 2025 og 2026

Moss
kommune

Handlingsregel – disposisjonsfond

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Moss
kommune

Kommunedirektør med staber

Område <i>(tall i millioner kroner)</i>	2023	2024	2025	2026
Driftskonsekvens av investeringer	0,2	0,6	0,8	1,1
Tiltak til prosjektene Leve hele livet og Enklere hverdag	2,5	5,0	5,0	5,0

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet

Område <i>(tall i millioner kroner)</i>	2023	2024	2025	2026
Driftskonsekvens av investeringer	0	0	0,1	0,3
Nye fagkonsulenter barnevern	3,4	3,4	3,4	3,4
Annen aktivitetsendring barnevern	-6,2	-6,2	-5,7	-5,2
Økt bemanning PPT	1,8	1,8	1,8	1,8
Annen aktivitetsendring skole	7,6	15,8	13,8	11,8
Styrke bemanning i Pedagogisk veiledning og kvalitet	0,8	0,8	0,8	0,8
Økt tilskudd til private barnehager utenom prisvekst	3,0	3,0	3,0	3,0
Aktivitetsendring aktivitetssenter og aktivitetskontakter	1,8	1,8	1,8	1,8
Reduksjon av introduksjonsstønad – færre bosettinger (ex Ukraina)	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Samlokalisering av aktivitetssentrene	0,5	0,5	-0,5	-0,5
Redusert makspris barnehager (statlig føring)	0,3	0,3	0,3	0,3

Moss
kommune

Kommunalområde helse og mestring

Område (<i>tall i millioner kroner</i>),	2023	2024	2025	2026
Driftskonsekvenser av investeringer	9,1	55,7	55,7	55,9
Innsparingstiltak (omsorgsbolig/sykehjem)	0	-10,2	-10,2	-10,2
Bemanning omsorgsboliger (tiltak fra 1. tertial 2022)	4,7	4,7	4,7	4,7
Velferdsteknologi og datasikkerhet	1,5	-0,1	-1,8	-3,5
Aktivitetsendring Helse og omsorgsforvaltning	0,8	0,8	0,8	0,8
Omorganisering/endring for mer effektiv drift	0,9	0,1	0,3	0,3
Tiltak fra Leve hele livet - IKOS	0,7	1,4	1,4	1,4
Interkommunal legevakt (Moss' andel)	1,3	1,3	1,3	1,3
Nye brukere (egen drift) og diverse kjøp som er iverksatt	27,1	27,1	27,1	27,1
Økt basistilskudd til fastleger (statlig føring)	4,3	4,3	4,3	4,3

Moss
kommune

Kommunalområde plan, miljø og teknikk

Område (<i>tall i millioner kroner</i>)	2023	2024	2025	2026
Bruvedlikehold	0,5	0,5	0,5	0,5
Veivedlikehold	2,4	2,4	2,4	2,4
Bekjempelse av fremmede arter	0,3	0,3	0,3	0,3
Prosjekt "Rent Mossesund" - undersøkelser av sjøbunnen	1,0	0	0	0
Beplantning og drift av fontener - reversering tidligere kutt	0,6	0,6	0,6	0,6
Økt aktivitet kommunale planer og reguleringsplaner for samferdsel	0,5	1,0	1,0	1,0
Oppfølging av ny forskrift om veidata (statlig føring)	0,5	0,5	0,5	0,5

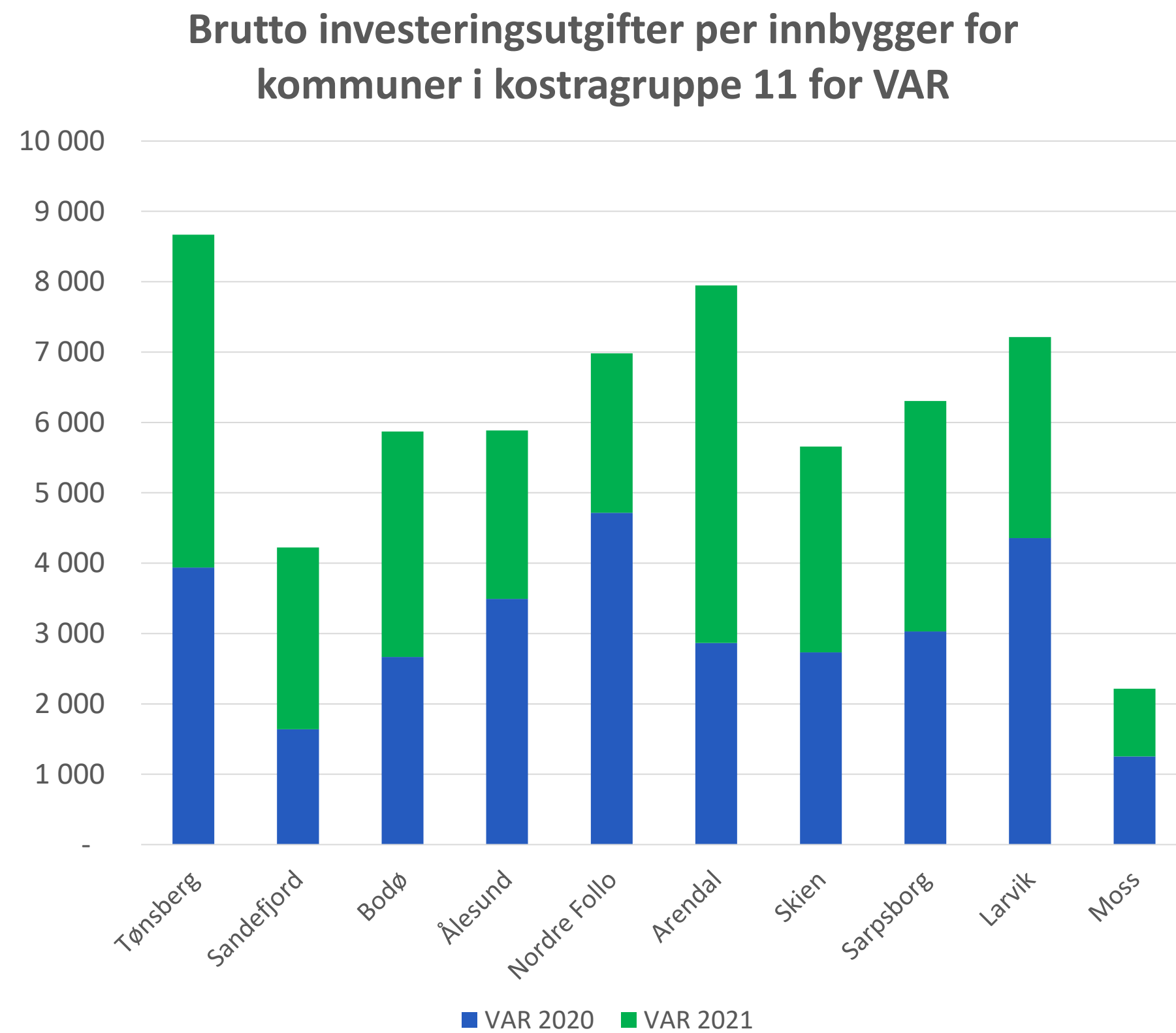
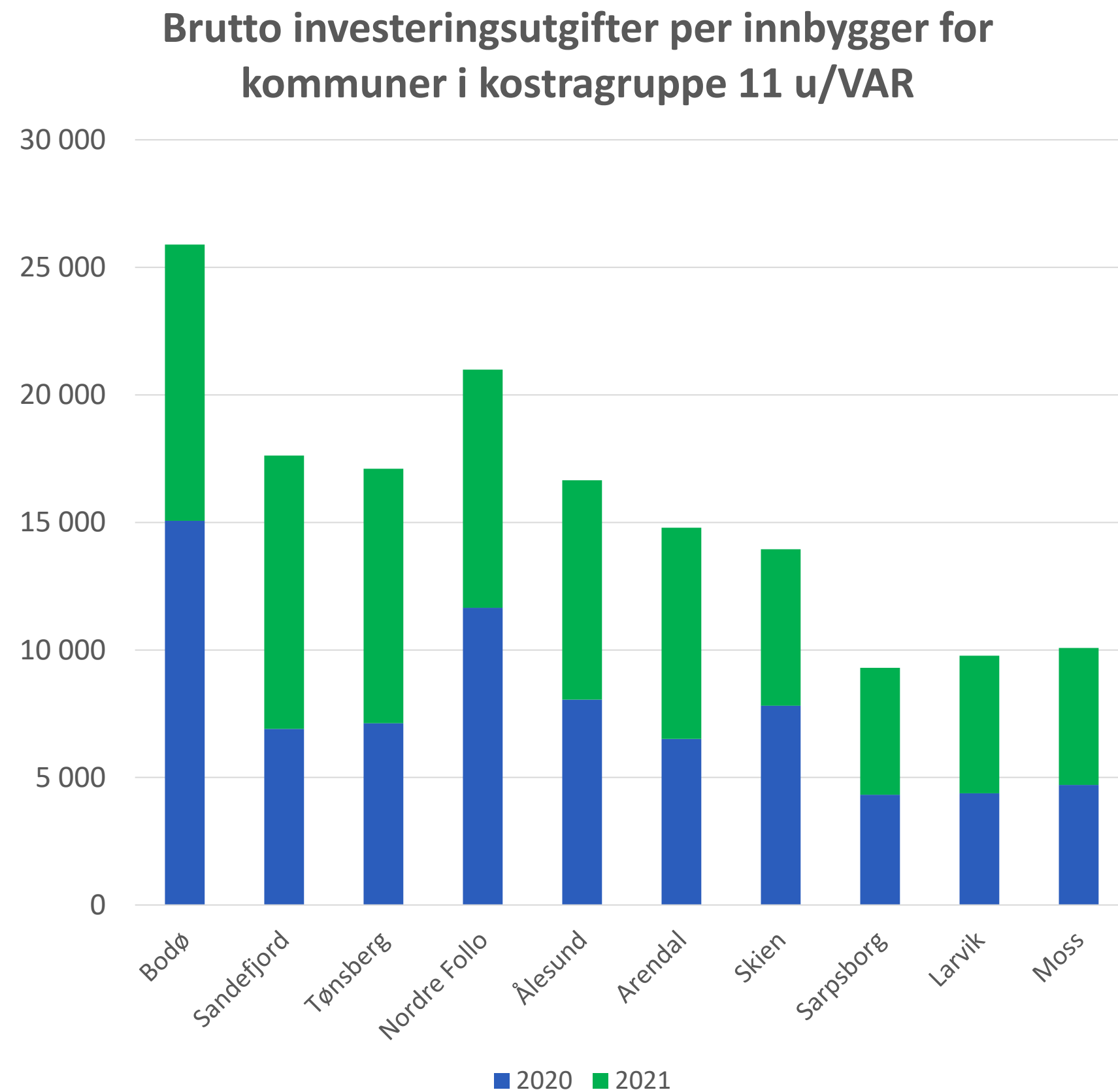
Moss
kommune

Investeringer og gjeldsgrad

Moss
kommune

Lavt investeringsnivå i Moss kommune etter sammenslåingen

Moss
kommune

Større nye MKE-investeringer

Prosjekt (tall i millioner kroner)	2023	2024	2025	2026
Nytt sentralkjøkken, forprosjekt og bygg	24,0	35,0	0	0
Legevakt, forprosjekt og bygg	2,5	50,0	73,5	0
Krisesenter - Skogbrynet 57, forprosjekt og rehabilitering/ombygging	13,0	44,0	0	0
Solli skole – Dagsenter + oppgradering av teknisk anlegg	40,0	0	0	0
Løvstad barnehage, ombygging	5,5	24,5	0	0
Sum	85,0	153,5	73,5	0

Moss
kommune

Andre investeringer over 10 millioner kroner i planperioden

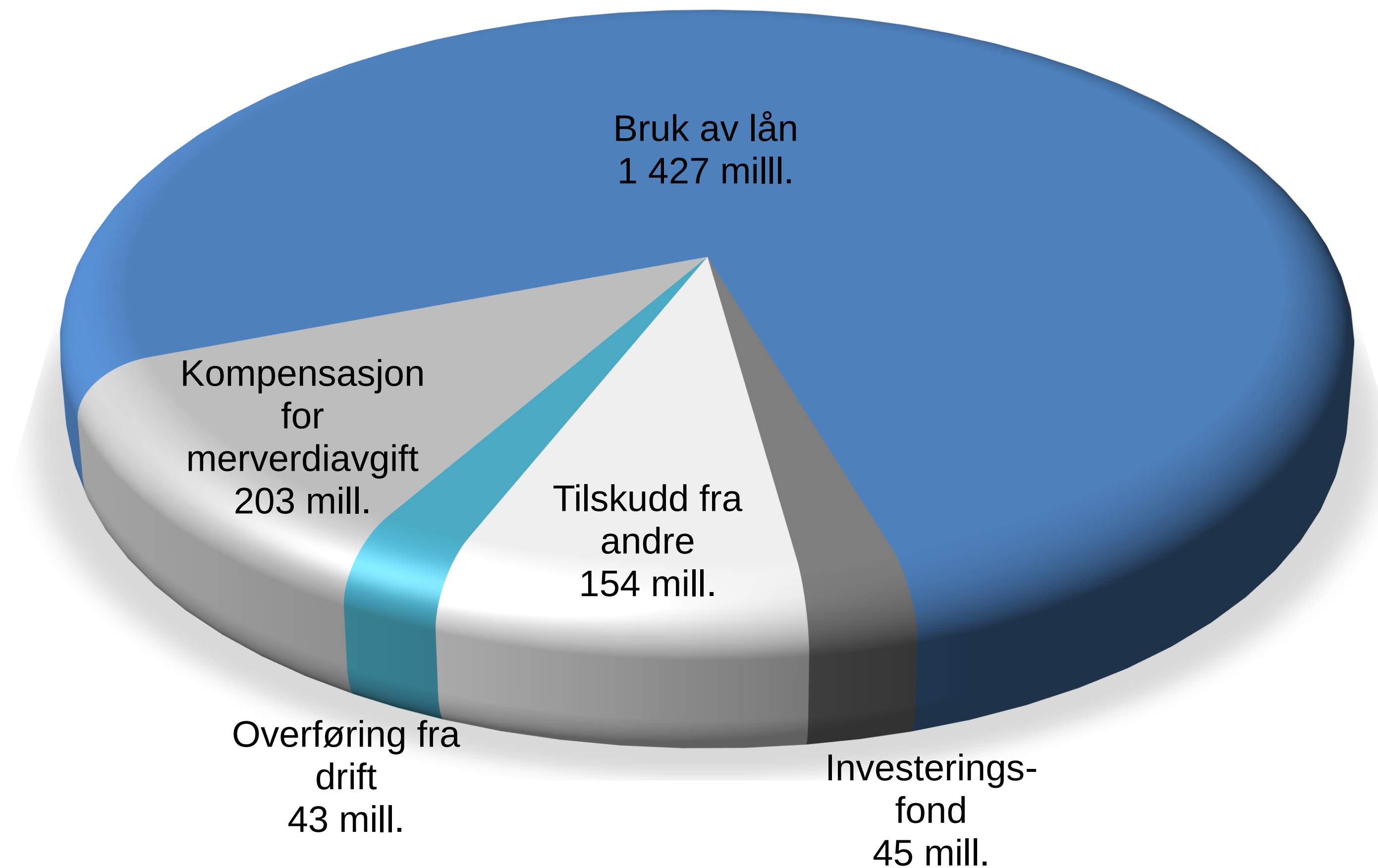
- Kunstgressbane Nøkkeland
- IKT-handlingsplan skole
- Sykesignalanlegg
- Abels gate – veiprosjekt
- Gang- og sykkeltiltak
- Rammebevilgning biler, maskiner og utstyr
- Overvann i sentrum
- Rabben, etablering av ny bypark (rebudsjettering fra 2022)
- Kommunens vann og avløpsnett (selvkost)

Moss
kommune

Finansiering av investeringsprogram 2023-2026

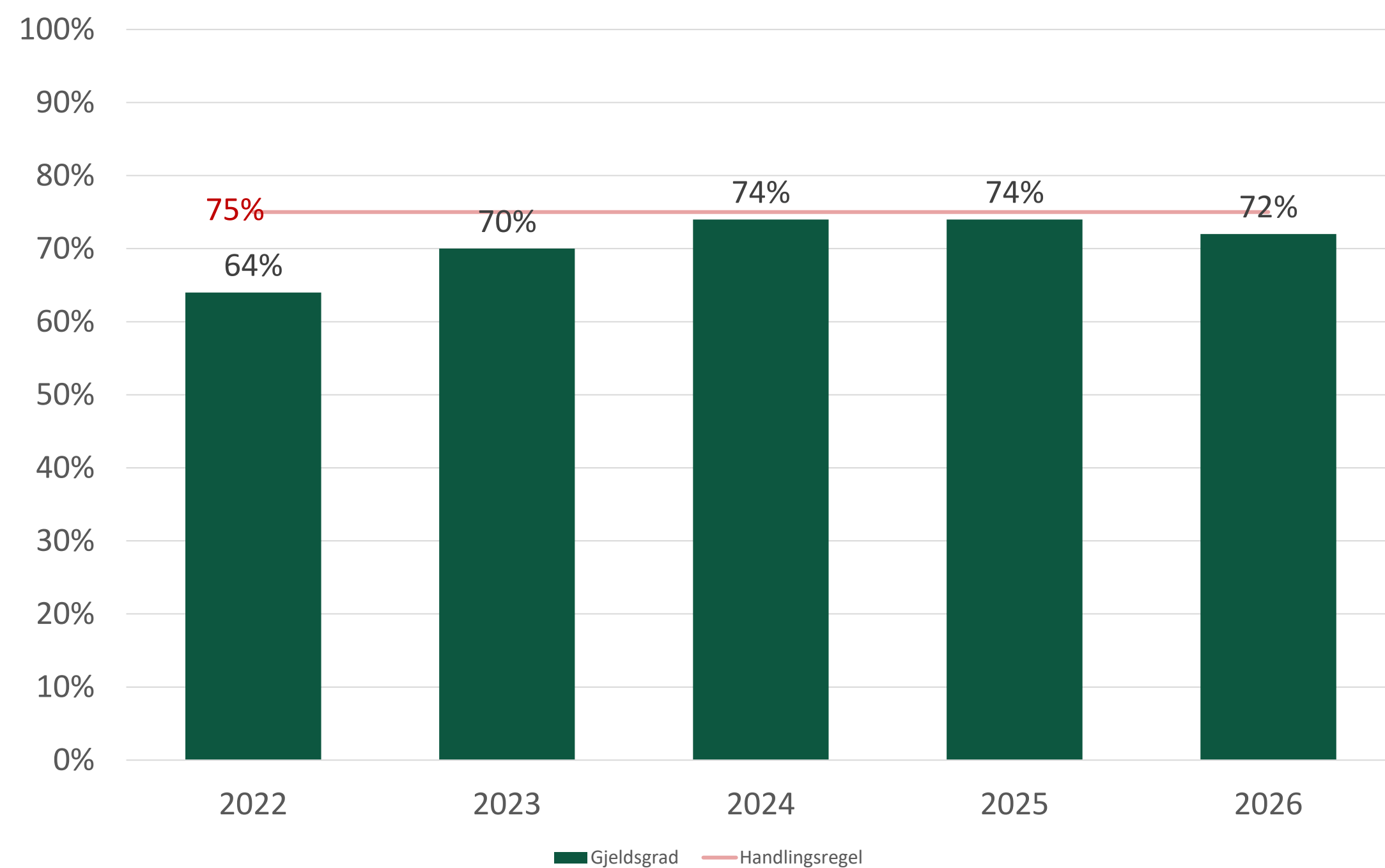
Total finansiering 2023-2026, 1 873 millioner kroner

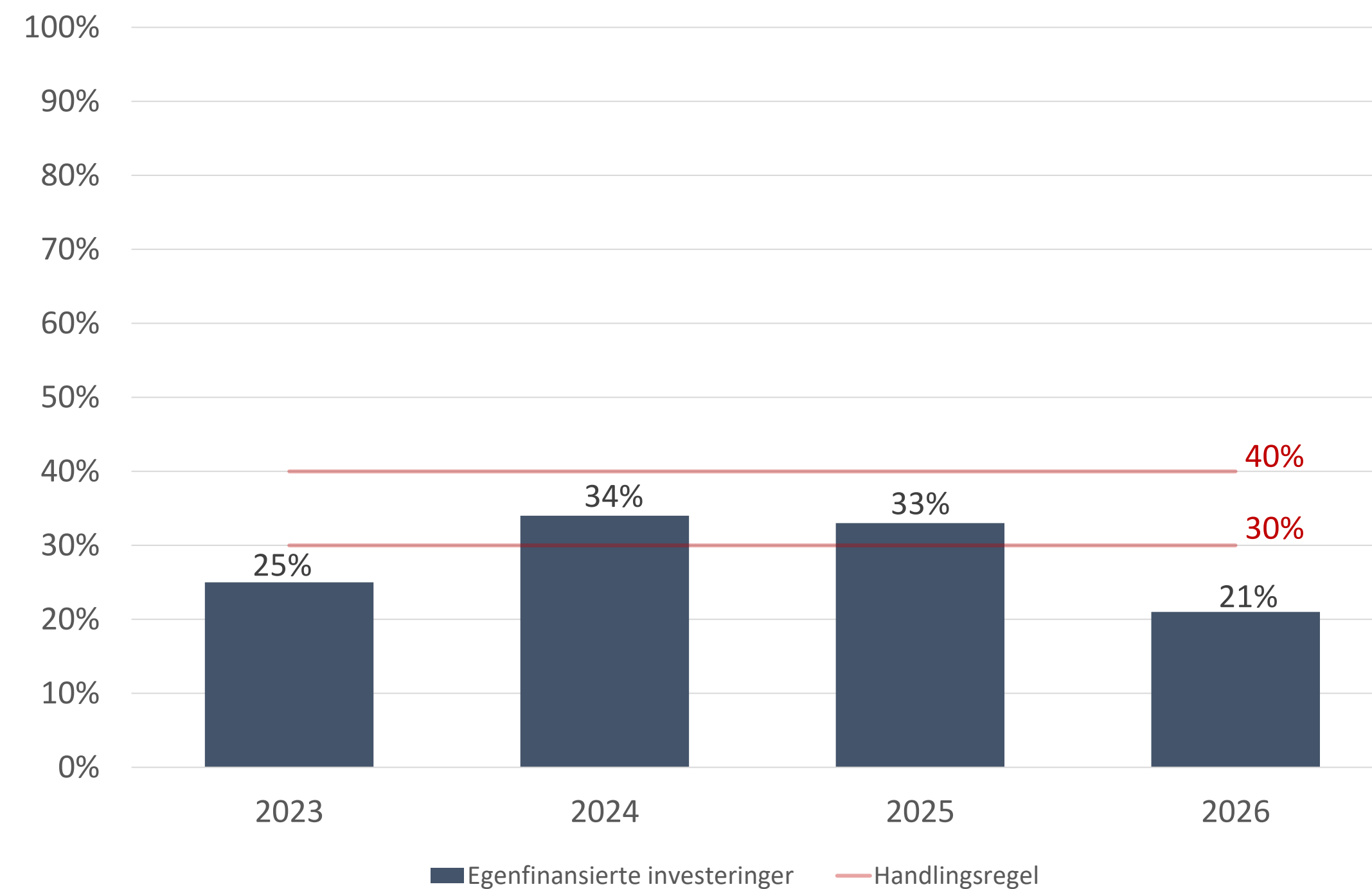
**Moss
kommune**

Handlingsregler investering

Gjeldsgrad i prosent av brutto driftsinntekter

Egenfinansierte investeringer i prosent av brutto driftsinntekter

Moss
kommune

Oppsummering

- fortsatt gode tjenester og offensive satsinger innen alle kommunalområder
- planen forutsetter omstilling/besparelser fra 2024 og utover som må komme i neste økonomiplan
- likevel negativt netto driftsresultat i hele planperioden og vi når ikke våre egne økonomiske handlingsregler
- skatteanslaget er offensivt

MEN....

- nivået på disposisjonsfondet per 31.12.22 er høyere enn tidligere antatt
- høyt investeringsnivå som må ses i lys av lavt nivå tidligere

Moss
kommune

Usikkerheter / risiko

- Den største risikoen hviler på usikkerheten om den videre utviklingen i norsk og internasjonal økonomi; prisnivå, renter og arbeidsløshet
- Energikostnader som øker kraftig uten kompensasjon
- Kraftig økning i omfattende behov og psykisk uhelse i hele demografispennet
- At vi lykkes med nødvendige omstillinger

Moss
kommune

Fremdriftsplan

- 28.10 kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan legges frem
- 08.11 saksframlegg handlings- og økonomiplan 2023-2026
- 15.11-24.11 orientering i råd og hovedutvalg
- 15.11 frist for spørsmål fra politikere til administrasjonen til økonomiplanen kl.12:00
- 22.11 formannskapetets behandler forslaget og innstiller til kommunestyret
- 07.12 frist for spørsmål fra politikere til administrasjonen til økonomiplanen
- 13.12 kommunestyrets vedtar handlings- og økonomiplan 2023-2026

Spørsmålene sendes på e-post til økonomisjef Mikal Johansen med kopi til Hans Reidar Ness og pressevakt epost. Spørsmål besvares fortløpende og til alle.

Moss
kommune

Kontaktinformasjon

- kommunedirektør Hans Reidar Ness:
hans.reidar.ness@moss.kommune.no
- økonomisjef, Mikal Johansen:
mikal.johansen@moss.kommune.no
- pressevakt:
 - epost: web@moss.kommune.no
 - telefon: 969 47 837 (ikke SMS)

Mediehenvendelser:
969 47 837

Moss
kommune

Takk for oppmerksomheten!

Moss
kommune